

Laidiens: 11.02.2000., Nr. 44/46

Ministru kabineta noteikumi Nr. 51

Rīgā 2000.gada 8.februārī (prot. Nr.7, 11.§)

Ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par zemes dzīlēm"
4.panta ceturto daļu un 10.panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumos lietoti šādi termini:

1.1. **atļauja (licence)** — dokuments, kas dod tiesības veikt attiecīgi ogļūdeņražu meklēšanas vai ogļūdeņražu izpētes un ieguves darbus licences laukumā;

1.2. **atradums** — ogļūdeņražu izpētes darbos konstatēta jauna ogļūdeņražu iegula;

1.3. **bloks** — naftas darbu konkursa noteikumos un atļaujā (licencē) noteikta teritorija Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā, kontinentālajā šelfā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, kuru ierobežo meridiānu un paralēļu līnijas ar noteiktām ģeogrāfiskā platuma un garuma koordinātām, kā arī valstu robežas, to ekonomisko zonu robežas un krasta līnijas;

1.4. **darbu vadītājs (operators)** — persona, kura, ņemot vērā to fizisko vai juridisko personu priekšlikumu, kurām ir izsniegta kopīga atļauja (licence), apstiprināta par kopīgi veicamo naftas darbu vadītāju;

1.5. **iegula** — telpiski norobežots ogļūdeņražu uzkrājums zemes dzīlēs;

1.6. **kopdarbības līgums** — līgums, ko savstarpējās sadarbības organizēšanai noslēdz juridiskās vai fiziskās personas, kurām ir piešķirta kopīga atļauja (licence) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei;

1.7. **licenciāts** — fiziska vai juridiska persona vai vairākas šādas personas, kurām likumā noteiktajā kārtībā izsniegta atļauja (licence);

1.8. **mērījumu vieta** — ogļūdeņražu ieguves iekārtas punkts, kurā nafta vai dabas gāze sasniedz ar urbuma izplūdes atloku saistīto mērīšanas ierīci (skaitītāju);

1.9. **nafta** — jēlnafta un gāzes kondensāti;

1.10. **naftas darbi** — ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves darbi vai citas minēto darbu kombinācijas;

1.11. **ogļūdeņražu atradne** — izpētes darbos konstatēta dabiska ogļūdeņražu iegula vai iegulu kopa, ko iespējams praktiski izmantot;

1.12. **ogļūdeņražu ieguve** — darbi, kas tiek veikti, lai licences laukumā iegūtu ogļūdeņražus, ieskaitot urbumu veikšanu, naftas sūkņēšanu, gāzes vai ūdens iesūkņēšanas darbus, ogļūdeņražu priekšapstrādi, uzkrāšanu un uzglabāšanu pārvadāšanai ar kuģi, ogļūdeņražu transportēšanu līdz iekraušanas vietai, arī ierīču būvdarbus un uzstādīšanu vai to izmantošanu ogļūdeņražu ieguvei;

1.13. **ogļūdeņražu izpēte** — ģeoloģiski, ģeofizikāli, ģeoķīmiski un tehniski darbi, lai atklātu ogļūdeņražu atradni, novērtētu tās apjomu un vērtību, dabiskā rezervuāra tipu un tā reakciju uz ogļūdeņražu ieguvi. Tajos var ietilpt arī izpētes urbumu veikšana, urbumu dokumentēšana, kā arī iegūto datu apstrāde un novērtēšana;

1.14. **ogļūdeņražu meklēšana** — ģeoloģiski, ģeofizikāli un ģeoķīmiski darbi, kā arī minētajos darbos iegūto datu apstrāde un novērtēšana.

2. Šie noteikumi nosaka ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves kārtību Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā, kontinentālajā šelfā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā.

3. Uzsākt un veikt naftas darbus var tikai tad, ja ir saņemta atļauja (licence) šajos noteikumos paredzētajā kārtībā.

4. Naftas darbu veikšanai izsniedz šāda veida atļaujas (licences):

4.1. atļauja (licence) ogļūdeņražu meklēšanai;

4.2. atļauja (licence) ekskluzīvai ogļūdeņražu izpētei un ieguvei (turpmāk — atļauja (licence) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei).

5. Pirms atļaujas (licences) saņemšanas pretendents jāiesniedz Ekonomikas ministrijā apliecinājums, ka atļaujas (licences) pretendents ir spējīgs segt iespējamus zaudējumus, kas, veicot naftas darbus, prettiesiski var tikt nodarīti videi, cilvēkiem, trešo personu finansiālajām interesēm, vai ka atbildības risku uzņemas kāda trešā persona, kas dod galvojumu (garantiju).

6. Zaudējumu atlīdzības nodrošinājumi var būt šādi:

6.1. apdrošināšana, kas garantē pietiekamu atlīdzību, ņemot vērā risku, kas saistīts ar licenciāta darbību, un maksājumu prēmijas;

6.2. licenciāta iesniegts apliecinājums, ka licenciātam ir pietiekami finansu resursi, lai atlīdzinātu iespējamus zaudējumus (pašnodrošinājums);

6.3. mātes sabiedrības, atzītas bankas vai citas trešās personas galvojums (garantija) par iespējamo zaudējumu atlīdzināšanu.

II. Licencēšanas vispārīgā kārtība Latvijas Republikas teritoriālajos ūdeņos un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā

7. Atļaujas (licences) darbam valstij piederošajās platībās izsniedz konkursa kārtībā.

8. Konkursa izsludināšanas un norises kārtību regulē normatīvie akti par ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves darbu licencēšanas konkursu.

9. Ja atļaujā (licencē) ir paredzēta Latvijas valsts daļa, Ministru kabinets ar rīkojumu tās apsaimniekošanai nosaka uzņēmēj sabiedrību, kurā 100 % kapitāla pieder Latvijas valstij. Šādā gadījumā atļaujas (licences) pretendentiem jāpaziņo par piekrišanu sadarboties ar minēto uzņēmēj sabiedrību. Ja Ministru kabinets nav noteicis attiecīgu uzņēmēj sabiedrību, atļaujā (licencē) paredzēto Latvijas valsts daļu pārvalda Ekonomikas ministrija.

10. Pieļaujams vairāku pretendentu apvienots pieteikums, kā arī individuāls pieteikums, kurā paziņots par gatavību sadarboties ar citiem pretendentiem.

11. Ja vairākiem pretendentiem tiek piešķirta kopīga atļauja (licence), atļaujas (licences) izsniedzējs, ņemot vērā pretendentu priekšlikumu, apstiprina darbu vadītāju (operatoru).

12. Atļaujas (licences) var izsniegt, neizsludinot konkursu, ja licenciāts piesakās uz papildu teritoriju, kura atrodas blakus licences laukumam un kuras izmantošanai licenciātam nav atļaujas (licences), un šīs papildu teritorijas piešķiršana atļaujas (licences) pretendenta ir pamatota ar iepriekš izsniegtajā atļaujā (licencē) vēlāk precizēto naftas iegulas izvietojumu. Ja uz minēto papildu teritoriju līdzīgu iemeslu dēļ pretendē citas atļaujas (licences) īpašnieks, Ekonomikas ministrija par atļaujas (licences) piešķiršanu papildu teritorijas izmantošanai lemj pēc sarunām ar abiem ieinteresētajiem licenciātiem.

13. Ja vairākām fiziskām vai juridiskām personām ir izsniegta kopīga atļauja (licence), tām 180 dienu laikā pēc atļaujas (licences) saņemšanas jānoslēdz kopdarbības līgums saskaņā ar šo noteikumu XIV nodaļā minētajiem pamatprincipiem.

III. Atļauja (licence) ogļūdeņražu meklēšanai

14. Atļauja (licence) ogļūdeņražu meklēšanai nav ekskluzīva. Viena licences laukuma izmantošanai vienlaikus var tikt izsniegtas vairākas atļaujas (licences).

15. Atļauja (licence) ogļūdeņražu meklēšanai dod tiesības licenciātam veikt ogļūdeņražu meklēšanas darbus licences laukumā. Seklurbumu veikšanai jāsaņem atsevišķa Ekonomikas ministrijas atļauja.

16. Veicot seismisko izpēti, licenciātam ir tiesības seismiskos mērījumus turpināt licences laukumam blakus esošajā teritorijā, nepārsniedzot 2000 metru, minēto darbu laiku saskaņojot ar attiecīgās teritorijas atļaujas (licences) īpašnieku.

17. Bez atļaujas (licences) ogļūdeņražu meklēšanai var izsniegt atļauju (licenci) arī citu dabas resursu izpētei attiecīgajā licences laukumā. Šādā gadījumā licenciātiem savstarpēji jāaskaņo licences laukumos veicamie darbi.

18. Ja licenciātam ir atļauja (licence) ogļūdeņražu meklēšanai, tas nenosaka priekšrocības saņemt atļauju (licenci) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei.

19. Atļauja (licence) ogļūdeņražu meklēšanai tiek izsniegta uz diviem gadiem. Tās darbības termiņš var tikt pagarināts, bet nepārsniedzot piecus gadus.

IV. Ogļūdeņražu meklēšanas kārtība

20. Licenciāts 90 dienu laikā pēc atļaujas (licences) saņemšanas iesniedz Ekonomikas ministrijā ogļūdeņražu meklēšanas darbu izpildes grafiku.

21. Ekonomikas ministrija izskata iesniegto grafiku 30 dienu laikā.

22. Ja Ekonomikas ministrija atzīst grafiku par neapmierinošu, tā 30 dienu laikā pēc grafika saņemšanas, norādot motīvus, izsniedz licenciātam rakstisku atzinumu. Licenciāts 60 dienu laikā pēc rakstiska Ekonomikas ministrijas atzinuma saņemšanas grafikā izdara nepieciešamos grozījumus.

23. Ja grafikā minētie darbi ir saistīti ar lidmašīnu, helikopteru un kuģu kustību, licenciāts ne vēlāk kā 30 dienas pirms grafikā paredzētajiem ogļūdeņražu meklēšanas darbiem sniedz Ekonomikas ministrijai šādu informāciju, kurā norāda:

23.1. teritoriju, kurā tiks meklēti ogļūdeņraži, un tās koordinātas;

23.2. paredzamo meklēšanas darbu sākuma un beigu termiņu;

23.3. meklēšanā izmantojamos helikopterus, kuģus, lidmašīnas un citus pārvietojamus liela izmēra objektus un to reģistrācijas valsti, bāzes vietu, kuģu nosaukumu un to kustības ātrumu.

24. Ekonomikas ministrija šo noteikumu 23.punktā minēto informāciju sniedz piekritīgajām Latvijas Republikas valsts pārvaldes institūcijām, kuģniecības un zvejniecības dienestiem, kā arī sabiedrības informācijas līdzekļiem.

25. Meklēšanas darbu laikā licenciāts saskaņā ar kārtību, kādā nododama informācija un paraugi, kas iegūti naftas darbos, sniedz Ekonomikas ministrijai un Valsts ģeoloģijas dienestam informāciju par darbu gaitu atbilstoši apstiprinātajam darbu grafikam.

V. Atļauja (licence) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei

26. Atļauja (licence) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei dod ekskluzīvas tiesības veikt ogļūdeņražu izpēti un ieguvi licences laukumā.

27. Atļauja (licence) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei tiek izsniegta uz laiku līdz 30 gadiem, tai skaitā izpētei — līdz pieciem gadiem. Ja atļauja (licence) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei tiek izsniegta uz īsāku laikposmu, Ekonomikas ministrijai ir tiesības pagarināt atļaujas (licence) darbības termiņu uz laiku, kas kopā ar iepriekš noteikto termiņu nepārsniedz 30 gadus.

28. Lūgums pagarināt atļaujas (licence) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei darbības termiņu iesniedzams ne vēlāk kā 180 dienas pirms atļaujas (licence) darbības termiņa beigām.

29. Licenciāts atļaujas (licence) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei darbības laikā var atteikties no licences laukuma vai tā daļas, ja par to 90 dienas iepriekš ir iesniegts paziņojums. Ekonomikas ministrija var pieprasīt, lai pirms licences laukuma atstāšanas tiktu izpildīti ar iekārtu novākšanu un citi ar darbu pārtraukšanu saistīti pienākumi, iesniegts ģeoloģiskais pārskats par paveiktajiem darbiem un izpildītas atļaujā (licencē) noteiktās licenciāta saistības.

30. Ja licenciātam ir izsniegta atļauja (licence) ogļūdeņražu izpētei un ieguvei, trešajām personām ir tiesības veikt arī citu dabas resursu izpēti un ieguvi šajā pašā licences laukumā, kā arī ogļūdeņražu meklēšanu, ņemot vērā nosacījumu, ka šādi darbi nedrīkst radīt nepamatotas neērtības naftas darbu veikšanai attiecīgajam licenciātam. Par veicamo darbu raksturu, secību un ilgumu licenciāti vienojas savā starpā un 90 dienu laikā pēc atļaujas (licence) izsniegšanas trešajai personai minētos jautājumus saskaņo ar Ekonomikas ministriju.

31. Ja ogļūdeņražu izpētes un ieguves licences laukumā tiek atklāti kādi citi dabas resursi un turpmākās darbības to izstrādāšanai nevar veikt, netraucējot naftas izpētes un ieguves darbus, ko veic licenciāts saskaņā ar atļauju (licenci), Ekonomikas ministrija sadarbībā ar ieinteresētajām valsts pārvaldes institūcijām nolemj, kuri no darbiem ir apturami vai atliekami uz vēlāku laiku, un, ja tas ir nepieciešams, — kādā apmērā. Pieņemot šādu lēmumu, jāņem vērā atklājuma raksturs, veiktie ieguldījumi, darbu stadija, darbu ilgums un apjoms, to ekonomiskais un sociālais efekts, ietekme uz darbiem, kas tiek veikti saskaņā ar ogļūdeņražu izpētes un ieguves atļauju (licenci), kā arī licenciātam atlīdzināmie zaudējumi.

32. Ja izpētes darbos tiek noskaidrots, ka iespējamā naftas atradne pārsniedz licences laukuma robežas, licenciāti par attiecīgo atradnes daļu noslēdz atradnes kopizmantošanas līgumu (līgumu, kas nodrošina atradnes kopīgu izmantošanu, ja licences laukuma robežas sadala atradni vairākās daļās). Ja šādas naftas atradnes visu daļu licenciāti minēto līgumu 180 dienu laikā nespēj noslēgt, Ekonomikas ministrijai ir tiesības pieprasīt licenciātiem

kopīgās atradnes kopizmantošanas līgumu noslēgt saskaņā ar noteikumiem, kādus piedāvā Ekonomikas ministrija pēc konsultācijām ar visiem attiecīgajiem licenciātiem.

33. Licenciāts, kura darbība licences laukumā ir apturēta saskaņā ar šo noteikumu 31.punktu, var prasīt, lai atļaujas (licences) darbības termiņš tiktu pagarināts uz tās darbības apturēšanas laiku. Ja darbība, kas var tikt veikta saskaņā ar atļauju (licenci), apturēta tikai attiecībā uz teritorijas daļu, Ekonomikas ministrija var pagarināt atļaujas (licences) darbības termiņu uz īsāku laikposmu, nepagarināt to vispār vai pagarināt to tikai attiecībā uz teritorijas daļu, kuras izmantošanai ir izsniegta atļauja (licence).

34. Trešajai personai, kurai tiek piešķirtas tiesības veikt darbus licences laukumā, jāsedz licenciātam zaudējumi, kas radušies darbu apturēšanas vai sašaurināšanas dēļ.

VI. Ogļūdeņražu izpētes un ieguves kārtība

35. Lai uzsāktu konkrētas naftas iegulas izpēti, licenciāts iesniedz apstiprināšanai Ekonomikas ministrijā naftas iegulas izpētes plānu un norāda tajā papildus veicamos seismiskos pētījumus, urbumu skaitu, dziļumu un darbu termiņus.

36. Plānā jāsniedz izpētes darbu tehniskais un drošības vērtējums, kā arī jānovērtē darbu ietekme uz vidi saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu". Ja izpētes laikā kādas iekārtas paredzēts izvietot jūrā vai uz sauszemes ārpus licences laukuma, plānā papildus jāsniedz priekšlikumi, kas saistīti ar attiecīgo problēmu risināšanu .

37. Izstrādājot naftas iegulas izpētes plānu, licenciātam ir saistoša arī minimālā izpētes darbu programma, kas ir iesniegta kopā ar pretendenta pieteikumu konkursam un ir neatņemama atļaujas (licences) sastāvdaļa. Ja kāda minētās programmas daļa netiek izpildīta, licenciāts 60 dienu laikā pēc programmā paredzēto darbu izpildes termiņa beigām iemaksā valsts pamatbudžetā neizpildīto darbu izmaksām atbilstošu naudas summu.

38. Ekonomikas ministrija apstiprina ogļūdeņražu izpētes plānu 90 dienu laikā pēc tā iesniegšanas. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" ir tiesības pieprasīt licenciātam iesniegt informāciju, kas saistīta ar ogļūdeņražu izpēti un ieguvi.

39. Ja Ekonomikas ministrija atzīst licenciāta iesniegto plānu par neapmierinošu, licenciātam 120 dienu laikā pēc Ekonomikas ministrijas atzinuma saņemšanas tajā jāizdara nepieciešamie grozījumi.

40. Licenciāts 60 dienu laikā pēc izpētes plāna izpildes iesniedz Ekonomikas ministrijā ziņojumu par atradumu kopā ar tā iepriekšējo novērtējumu un ziņojumā norāda, vai ir lietderīgi sākt atraduma novērtēšanas darbus.

41. Ja licenciāts uzskata par lietderīgu sākt atraduma novērtēšanas darbus, tas 60 dienu laikā pēc šo noteikumu 40.punktā minētā ziņojuma iesniegšanas iesniedz Ekonomikas ministrijā atraduma novērtēšanas plānu. Ministrija minēto plānu apstiprina 30 dienu laikā pēc tā saņemšanas.

42. Licenciāts 60 dienu laikā pēc atraduma novērtēšanas plāna izpildes iesniedz Ekonomikas ministrijā ziņojumu, kurā norāda, vai atradums ir uzskatāms par ogļūdeņražu atradni vai atradums par tādu nav atzīstams.

43. Ja ziņojumā par atraduma novērtēšanu licenciāts deklarē, ka atradums nav atzīstams par ogļūdeņražu atradni, tas 60 dienu laikā iesniedz Ekonomikas ministrijā ziņojumu par turpmāko darbību.

44. Ja ziņojumā par atraduma novērtēšanu licenciāts deklarē, ka atradums ir ogļūdeņražu atradne, tas 200 dienu laikā iesniedz Ekonomikas ministrijā ogļūdeņražu atradnes izmantošanas sagatavošanas un naftas ieguves darbu plānu.

45. Ogļūdeņražu atradnes izmantošanas sagatavošanas un naftas ieguves darbu plānā jānorāda šādas ziņas: